

Berta Singermann al Centre de Lectura

Aquella nit, el Teatre Bartrina tenia una vibració propícia, com el cel en les nits romàntiques i memorables. I, fet i fet, què? Cap espectacle de sorolls succeés; cap estrena sensacional; cap esdeveniment de transcendència.

Una doneta sola, desgranant l'impersonal monòleg d'una recitació de poesies. Una doneta exòtica, melangiosa i sensitiva, que la prodigiosa "Gabriela Mistral" havia dibuixat amb aquests trets, escaients i precisos:

*"Son un pretexto tus carnes ligeras;
todo se borra: caderas y seno,
el ritmo inmenso en que van las esferas
y sólo existe en el aire sereno..."*

Però, el "Centre de Lectura", sensible al renom de l'excelsa rapsoda, havia fet una crida a les seleccions cultes de la ciutat, per tal de fer-les-hi conèixer l'art de la gran recitadora, i aquestes seleccions feren acte de presència al Bartrina, constituint un auditori digne d'ella.

Nosaltres havíem vist actuar Berta Singerman en dues ocasions ja una mica reculades. Adduim el senzill fet i no pas amb la vana pretensió de què ens doni més autoritat per a jutjar-la, ans al contrari, per a excusar la manca d'emoció del nostre judici. L'art de Berta Singerman, al nostre entendre, té de valorar-se per impressió. La poesia, per ella mateixa, pot qualificar-se en tot moment, per tal com és una cosa que, un cop creada, persisteix. L'art de recitar-la és ben distint: és un art adjectiu, de pura interpretació. La mateixa artista, deixant a banda les possibles evolucions del seu mètode, pot donar avui, a determinada poesia, un sentit diferent del que va donar-li ahir, segons el grau de concentració amb què ho faci una o altra vegada i per virtut de diverses causes subjectives o de la influència del medi en el qual actua.

Així, per aquestes notes no hi pot traspuar la fragància flairada en la impressió primera. La corroboració d'un perfum grat mai és tan encisera com la sensació de percebre'l per primera vegada.

Les facultats vocals que Berta Singerman aplica al seu art, dona a la recitació una certa valor musical. Talment, mantes vegades, sembla que la rapsoda argentina canti els versos. Ho fa admirablement, potser d'una manera insuperable; cal, però, una mica de noble snobisme de part de l'auditori per tal que no confongui l'exaltació musical del verb amb la puerilitat de la música que el verb produeix.

En Berta Singerman, hi ha una gran actriu? Ens sembla que excedeix d'això. On ens convenç menys és en la recitació de la poesia monologada o dialogada. El seu fort està en donar vida a l'expressió poètica impersonalitzada; no en emetre la idea que el poeta posa en boca d'un personatge, sinó en cantar la paraula del mateix poeta, su-

blimant son sentit emotiu i donant vida als paisatges evocats i dotant d'una força suprema els pensaments projectats per l'estre de l'artista.

El secret de l'art de Berta Singerman està en saber donar-se tota a les seves interpretacions, sense preocupacions d'escola ni dalers d'originalitat ni afanys d'impressionar l'auditori, ans sabent prescindir de què l'auditori hi sigui, concentrant-se místicament fins aconseguir que en el seu esperit no hi visqui res més que la creació del poeta i la missió, pròpia de fer-la viure amb totes les potències del verb, del gest i de l'actitud.

Això, pel nostre gust, ho assoleix magníficament la gran recitadora.

Diríem que el públic congregat al Bartrina la nit del 22 d'aquest mes florit, també ho aprecià així, per tal com els aplaudiments, esclataven forts i espontanis, subratllant amb fervor la tasca de la noble artista.

F. CUBELLS I FLORENTI